KESKUSTELUKAHVILA 7.11.2012

OIKEUDENMUKAISUUS JA TASA-ARVO

Oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo keskustelua varten kävimme läpi tehtävää, jonka tarkoituksena oli toimia keskustelun avauksena. Tehtävä oli seuraavanlainen:

”Olet saanut mahdollisuuden osallistua tärkeään päätöksentekoon. Sinun päätettävissä on kuinka 5 asuntoa tulisi jakaa 20 hakijan kesken. Tehtävänäsi on mahdollisimman tehokkaasti saada jaettua asunnot. Päätöstä tehdessäsi et saa unohtaa oikeudenmukaisuutta ja tasa-arvoa. Pohdi minkälaisia perusteita hakemuksessa tulee olla, että hakija mahdollisesti pääsisi asumaan kyseiseen asuntoon. ”

Hakijat voivat olla esimerkiksi:

- yksinhuoltaja kolmen lapsen kanssa
- + 65 pariskunta
- MS-tautia sairastava 50-vuotias mies
- nelihenkinen perhe
- 6 henkinen uusioperhe
- yksinäinen +65 nainen
- kuusi henkinen pakolaisperhe
- viisihenkinen sateenkaariperhe (seksuaalivähemmistö perusteinen perhe)
- kehitysvammainen pariskunta
- juuri vankilasta vapautunut 25-vuotias nainen
- +50 poikamies
- parikymppinen pariskunta koiran kanssa
- päihde- ja mielenterveysongelmista kärsivä +30-vuotias mies
- viisihenkinen perhe
- yksinhuoltaja yhden lapsen kanssa
- opiskelija
- lääkäri ja hänen 5 henkinen perheensä

- lakimies puolisonsa kanssa
- sosiaalityöntekijä kolmihenkisen perheensä kanssa
- päihde- ja mielenterveyskuntoutuksessa oleva +20 pariskunta

Keskustelijoille annettiin aikaa miettiä vaihtoehtoja. Mietinnän ja tarkan pohdinnan jälkeen, jokainen sai sanoa oman mielipiteensä ja perustella päätöksiään millä perusteilla antaa asunnon kyseiselle hakijalle. Keskustelijat toivat esiin sen, että näillä tiedoilla on hyvin vaikea jakaa asuntoja, sillä tulisi saada enemmän tietoa kyseisistä tapauksista.

Keskustelijoilla oli hyvin erilaisia lähestymistapoja, yksi lähestymistapa oli se, että asunnot annettiin sosiaalisilla perusteilla. Tämä tarkoitti sitä, että asunnot jaettiin niille, jotka näiden tietojen perusteella asuntoa eniten tarvitsisivat. Tehtävänannosta ei käy ilmi se, että onko kyse yhdestä talosta, jossa kaikki asunnot ovat, vai asunnoista, jotka ovat ympäri kaupunkia. Tämä antoi vapauden pohtia molempia vaihtoehtoja. Erään näkökulman mukaan kyse on talosta, jossa kaikki asunnot sijaitsevat. Tämä johti ajatukseen, jonka mukaan oli tärkeää ottaa mahdollisimman erilaisia hakijoita taloon. Monimuotoisuus nähtiin positiivisena ja kannatettavana ja se lisäisi asukkaiden välistä toleranssia. Samankaltaisena ehdotuksena oli se, että jaettiin hakijat ryhmiin. Hakijoissa oli isoja perheitä, yksinasuvia nuoria ja ikääntyneitä, pariskuntia erilaisista lähtökohdista. Näistä muodostettiin ryhmiä, joista aina valittiin omaa ryhmäänsä edustava hakija asunnonsaajaksi.

Kaikki keskustelijat saivat tuoda näkemyksensä esiin ja jakaa asuntonsa vapaasti. Tämän jälkeen yksinkertaisesti jaoimme asunnot sen mukaan ketkä hakijat saivat eniten kannatusta. Seuraavaksi yhteenvetoa siitä, ketkä saivat eniten kannatusta. Tässä asunnonsaajat ovat satunnaisessa järjestyksessä. Asunnon saisivat: yksinhuoltaja kolmen lapsen kanssa, perusteluna oli halu tukea yksinhuoltajan arkea monen lapsen kanssa. Isoista perheistä eniten kannatusta saivat kuusi henkinen uusioperhe, sekä kuusi henkinen pakolaisperhe. Perusteluina oli se, että heillä luultavasti olisi eniten tarvetta asunnolle ja tehtävänannossa oli nimenomaan ohjeistettu tehokkaaseen asuntojen jakamiseen. Yksinasuvista kodin saisi opiskelija, sillä opiskelijoiden on joissain tapauksissa vaikea löytää asuntoa. Viides asunto menisi päihde- ja mielenterveyskuntoutuksessa olevalle +20-vuotiaalle pariskunnalle. Pariskunnan kohdalla perusteluina oli se, että heidän kuntoutustaan tulisi tukea mahdollisimman paljon, jotta saisivat elämänsä raiteilleen. Asuntoa pidettiin eräänä hyvinvointia ja pärjäämistä lisäävänä tekijänä.

Keskustelussa nousi esiin se, että asuntojen jakaminen tulisi tapahtua tasapuolisemmin ja oikeudenmukaisemmin. Asuntojen jakamisessa tulisi ottaa huomioon entistä enemmän asuinalueiden monimuotoisuus. Monimuotoisuuden lisääminen vähentäisi ennakkoluuloja ja lisäisi solidaarisuutta ja vuorovaikutusta ihmisten välillä. Rakentamisessa tulisi ottaa huomioon sosiaalisten tilojen merkitys. Esimerkiksi kerhohuoneet voisivat olla hyviä keinoja lisätä solidaarisuutta asukkaiden välillä.

Keskustelussa siirryttiin tasa-arvoon ja siihen mitä tasa-arvo tarkoittaa. Tasa-arvoisuuden ymmärrettiin tarkoittavan sitä, että kaikki ovat samalla viivalla huolimatta siitä mitkä heidän sosiaaliset taustansa olivat. Työelämässä nähtiin edelleen olevan parantamisen varaa etenkin naisten ja miesten välisessä palkkauksessa. Tämän nähtiin olevan myös yleinen harhaluulo, sillä kunnallisella tasolla naisten ja miesten palkkauksessa ei ole nähty olevan eroa – eli samasta työstä maksetaan sama palkka huolimatta työntekijän sukupuolesta.

Työnhakemisessa ja työnsaamisessa nähtiin olevan epätasa-arvoisuutta. Esimerkiksi maahanmuuttajat voivat olla huonommassa asemassa työnhaussa. Tähän ovat voineet vaikuttaa ennakkoluulot, mutta keskustelussa tuli esiin useaan otteeseen, että kokemukset ulkomaalaisesta työvoimasta ovat olleet hyviä. Palveluiden jakaantumista pidettiin epäoikeudenmukaisena etenkin alueellisesti.

Pohdimme myös mahdollista veronkorotusta ja sen vaikutusta ja oikeudenmukaisuutta. Yleisenä mielipiteenä oli se, että verojenkorotus on parempi vaihtoehto kuin palveluiden karsiminen. Palveluiden karsimisen nähtiin huonontavan ennestään niiden osaa, jotka eniten palveluita tarvitsevat.